

BALUWA YA PILI YA PAULI KWA VANDU VA KOLINDU 2 VAKOLINDU ULONGULELU

Baluwa ayi ya pili kwa Vakolindu yiyandikiwa na ndundami Pauli yaveli kucha myaka ya milongu muhanu na muhanu mbaka milongu muhanu na sita naha kukandila pawonikili Yesu. Sula ya 1:1.

Ayi ndi Baluwa yaki ya pili yitovelili nashu gati ya baluwa shaki shavayandikilili vandu va lipinga lya yivamjumilili Kilistu lya Kolindu. Vasomi vajumilili kucha mwanja mtasi Pauli ayandikili baluwa ngali kwa Vakolindu. Tuvahela baluwa ngimu yiyandikiwili mubaluwa ayi musula ya 2:3-4:2 Yikudeteka kucha baluwa ayi ya Vakolindu wa pili yiyandikiwa chipindi Pauli paghaveyi aku Makedoniya sula ya 2:13.

Baluwa ya pili yaveli ya paweka kwanongwa yikwilata milandu ya mundu mweni na hoshu shaki. Pauli alangushili seku yaki kwilata milandu ya nyanyi yapokilili kufuma kwa Titusi kwilata lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu va aku Kolindu. Mubaluwa ayi tuwona ng'ulilu yisasambuliwili kwilata kutawula ngimu wulilaghila lilaghanu lya shonu, mahali pala Pauli akutawula malayishu va kukungasha mbiya dasiyeghiwi kuvatanga vandu yivamjumilili Yesu va aku Yelusalemu sula ya 8-9 Yawonikili kucha vandundami vamu va udesi yivafumili panji ya lipinga lya vandu yivajumilili

Yesu vatolili fwasi ya uchimdwama wuvelili gati ya vandu vamonga yivavelili mulipinga lya vandu yivamjumilili Yesu kwa Pauli kuyikwisha veni. Veni vawupufyili uwesu wa Pauli wuvelili wukukuvilisha kwa liwovi uwesu waki wavelili nawu kucha ndundami wa Yesu Kilistu mbaka mbelu ya Vakolindu wa 2.

Fivelili amu kwa chikata

Pauli akukanda baluwa yaki kwa kuva-jambusha lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu. sula ya 1:1-7.

Pambeli Pauli akuhimulila kwilata kughalambula mwanja waki na lulayilayi lwa yangili kwilata veni na nyangulilu yawu yiilata baluwa yaki ya mwanja mtasi sula ya 1:8-7:16.

Kandi Pauli akuvagayila layilayi kwilata kukungasha mbiya kwanongwa ya kuvatanga vandu yivajumilili Kilistu va aku Yelusalemu sula ya 8:1-9:15.

Pauli akwitashila kwa kuvakayika ndambu ya mwanja waki dawuyisi pambeli sula ya 10:1-13:10.

Jambu kufuma kwa Pauli

¹ Nenga Pauli ndundami wa Yesu Kilistu ngimu ya utami wa Chapanga, pamu na mulongu wetu Timotewu tukuvajambusha.

Tukuvayandikila yumwi lipinga lya vandu yimumjumilili Kilistu yimuvelili aku Kolindu na vandu va Chapanga vosi poposi pala pamuvelili mumlima wa Akaya.

² Usangi na kusika kufuma kwa Tati wetu Chapanga pamu na Bambu Yesu Kilistu yivi na yumwi.

Pauli akumlumba Chapanga

³ Leki tumjumi Chapanga Tati wa Bambu wetu Yesu Kilistu, Tati wa lusungu, Chapanga wa kukola mawoku kwa ndambu shosi,

⁴ mweni akutukola mawoku yufwi mutabu shosi, ili na yufwi tuweshi kuvakola mawoku vayetu mutabu shosi ngimu watukolili Chapanga.

⁵ Ngimu wuyivelili gobuleku ya Kilistu payisidi mugati ya yufwi, ndi wuwula tukusidi kukamuliwa mawoku kufuma kwa mweni.

⁶ Payiva tukupata tabu, topi tabu ayi yikuva kwanongwa ya kukoliwa mawoku na yumwi mulowuliwi. Patukoliwa mawoku ndi utangi kwa yumwi mukuyiwunishila tabu kucha yiyilayila yitupata yufwi.

⁷ Kwanongwa tumanya fitushuvilila kwa yumwi fiva fikomi, kucha patuva pamu mutabu shetu, wuwowu datuvi pamu mukukoliwa mawoku.

⁸ Valongu, tukudayila kuvafifa ha kuvawombela tabu asi situpatili aku Asia shaveli ngomi shatutopilili munu mbaka tudoya kuyikala.

⁹ Yina, mundima shetu twawonili kucha chipindi chetu cha kusova chifika. Yavelili nahawu ili tuwuliwi ndambu ya kumwidumba Chapanga yavashukusha yivasovili, ngajila kwidumba liwovi lyetu twaveni.

10 Mweni atulowoli mummyowu ya njifwa na yufwi tukushuvilila daayendeleli kutujabula kandi muhatali ya njifwa.

11 Mututangili yufwi kwa dadavu shenu dasiyangiwi na Chapanga datusangili yufwi na vatangalili davamjumi Chapanga kwanongwa ya yufwi.

Pauli aghalambulili mwanja waki

12 Yufwi tukwidumba utovileli wa natilu yetu wukutugayila chiganu kucha ndambu yitwikala mumlimawu na chamunu kwa yumwi, kwa ushisha moyu na ugoleki wutusangiliwili na Chapanga, tulongushiwa ha na luhunja lwa chiwundu ila usangi wa Chapanga.

13 Tukuvayandikila filongu fingi ha ila filongu fila fimuwesha kufisoma na kufimanya. Nenga ngushuvilila kucha damumanyi findu afi kwa chiganu,

14 topi ponopa mumanya nenga padokwa hela, pambeli tumanya mulijuva lila lya kuwuya Bambu Yesu yumwi damwidumbili yufwi ngimu yufwi datwidumbili yumwi.

15 Kwanongwa ndavelili na chiganu na afi, mwanja mtasi ndayilatili kwisa kuvatanga yumwi ili mupati usangi myanja mivili.

16 Ndayilatili kutyangila kwa yumwi pandiveyi mumwanja kuyenda mumkowa wa Make-doniya wuwowu chipindi cha kuwuya, mundangi mumwanja wangu wa kuyenda Yudeya.

17 Wuli mukucha pandalisheyi afi mukacheyi ndiva kucha mundu yangajila chiganu? Awu mukacheyi namulu yangu yavelili ya chiwundu

yakudeta “Yina yina” na “Ng'odu ng'odu” mwanja wumu?

¹⁸ Ngimu Chapanga wavelili wa nakaka, topi, twavawombilili ha yumwi chilongu cha “Yina” na “Ng'odu” kwa chipindi chimu.

¹⁹ Nongwa Yesu Kilistu mwana wa Chapanga, mweni yitumulandulili yufwi na Silivanusi na Timotewu avelili wa “Yina” na “Ng'odu” ha ila mugati ya mweni chipindi chosi mwaveli “Yina.”

²⁰ Nongwa kupitila Kilistu jangi shosi sha Chapanga siva “Yina” kwa mweni. Kupitila mweni tukuwomba, “Yina” kwa ukomi wa Chapanga.

²¹ Mweni Chapanga ndi yatudindasha yufwi na yumwi Mukilistu, mweni ndi yatushaghili mafuta,

²² ndi yatutayili lihundu lya kuva va mweni na kutusangila Mfuki Mng'alili mundima shetu kucha chilangushilu cha findu fyosi fyatuvikilili kwanongwa ya yufwi.

²³ Chapanga ndi mtovilela wa nenga, mweni kayimanya ndima yangu, nongwa nguvawonela lusungu ndi nongwa nyisa kandi ha aku Kolindu.

²⁴ Tukudayila ha kuva kucha tukuvatavala muujumilwa wenu, yumwi mudindala muujumilwa wenu, chituyilata yufwi kugola chichuku pamu kwanongwa ya cheleli ya yumwi.

2

¹ Topi, nenga namula ngotoo kuvatyangila kandi ili ngotoo kuyegha lung'ong'u.

² Nongwa pandivang'ong'utesha yumwi, kwa-hela dangoli liwoku, ndi vavala vala yindivadayilili kuvang'ong'utesha!

³ Nongwa ndavayandikilili, ndalemili panyisa dang'ong'uteshiwi na yumwi yimudayiliwili kuva cheleli ya nenga. Ndina chiganu kucha nenga panzekilela hata yumwi musekileli.

⁴ Pandivayandikilili ndavelili muna lung'ong'u na lihingili mundima na kwa misosi yitangalili, ili ngotoo kuvang'ong'utesha yumwi ila kuvalangusha ndambu yindivatamili.

Kumpomela munasambi

⁵ Leki kwaveli mundu yamukalalisha monga, ayu akungalalisha nenga ha, lakini kwa yumwi vosi kwa mwambu wumu, ngudeta naha ili ngotoo kukalipa nendu.

⁶ Asabu yapatili kala kwa yumwi yimutangalili yimukwila.

⁷ Chisighalili chiva ngiba yumwi mumpomeli mundu ayu na kumukola liwoku ili akotoo kukalala nendu na kudoya nakamu.

⁸ Ponopa nguvasiva, mumulangushi kucha mukumtama.

⁹ Ndavayandikilili baluwa kwanongwa ngadayileyi manyi kucha mujumila chila chilongu.

¹⁰ Pamumpomela mundu, leki kava na chakumpomela na nenga ngumpomela paulongolu ya Kilistu kwanongwa ya yumwi, nongwa mwimanya milandu yaki.

¹¹ Ili tukotoo kumupa fwasi Lijangavandu atujangi, nongwa twimanya milandu yaki ndambu wuyivelili.

Njelangu ya Pauli aku kumbwani Tiloa

¹² Pafikili aku mbwani ya Tiloa kalandula chilongu cha nyanyi cha Kilistu, ndawonili deha yiva lipala kwanongwa ya fichuku fya Bambu.

¹³ Lakini ndajulukili pandimuwonili ng'odu mlongu wetu Titusi. Ndi nongwa nandivay-itawulili vosi mwanja unowa nyenda Make-doniya.

Pauli akuweshwa kwa utangi wa Kilistu

¹⁴ Lakini tukumlumba Chapanga yatulongosha mumwanja wa kutugola yufwi tuweshi kuk-wisha unakaka wa Kilistu kucha nyambulilu nofu, kila mahali.

¹⁵ Nongwa yufwi tuva kucha nyambulilu nofu ya ubani wula Kilistu wamutawulila Chapanga, nyambulilu nofu yivafikila vosi, yivalowuliwili na yivayaghamilili.

¹⁶ Kwa vala vayaghamilili, nyambulilu ayi ndi njifwa, lakini kwa vala valowuliwili, nyambulilu ayi unofu. Topi, ghani yawesha fichuku fya nahawu?

¹⁷ Yufwi tuva ha kucha vamonga yivagola uchulusi wa chilongu cha Chapanga kwa kupata mbiya, yufwi tukulandula kwa chiganu pawu-longolu ya Chapanga kucha vandu yituyilumbili na Kilistu.

3

Vagola chichuku va lilawu lya shonu

¹ Wuli, tukukanda kandi kwijuma? Awu tuku-dayila baluwa ya kutumanyisha kwa yumwi, awu kufuma kwa yumwi, kucha vandu vamonga?

² Mwaveni muva baluwa yetu, baluwa yiyandikiwili mundima shetu na kila mundu ayisomi na kuyimanya.

³ Nakaka yumwi muva baluwa ya Kilistu yiyeghiwili kwa mawoku vetu. Baluwa yeni yayandikiwili ha na winu, yayandikiwili kwa Mfuki wa Chapanga yaveli mnofu. Yiyandikiwa mumigonguveli yitelimbeshiwili ha ila iyandikiwili mundima sha vandu.

⁴ Tuva na chiganu cha ndambu ayi kwa Chapanga kupitila Yesu Kilistu.

⁵ Yufwi tukuweshha ha kulimbana kwa liwovi lyetu twaveni, ila kwa uwesu wa Chapanga.

⁶ Nongwa mweni ndi yatugolili tuweshi kuva vatangi va lilaghanu lya shonu lyeni lilawu liyandikiwili ha, ila lilaghanu lya Mfuki wa Chapanga nongwa lilawu liyandikiwili likuyegha njifwa, lakini Mfuki akuyegha unofu.

⁷ Leki lilawu lyavikiwili kwa kuyandika mumbindi ya migonguveli, hata naha chingomeku chaki chiva njifwa, ukomi waki waveli mkomi munu hata vana va Isilaeli vaweshili ng'odu kulola wushu wa Musa kwanongwa wang'alili munu, hata naha ng'alilu yeni yaveli ya chipindi hela. Topi, payiva kucha ngimbanikilu yeni yiyegha njifwa ugoleka kuva ukomi, mkomi ndambu ayi.

⁸ Topi, ngimbanikilu ya Mfuki yina ukomi munu.

⁹ Payiva ngimbaniku ayi yiyeghili highilu yaveli goleki, wuli nendu ugoleki wuyegha ngimbaniku ya ulowolu.

¹⁰ Tukuweshha kuwomba kucha ukomi wula wung'alili chindu ha kwa ukomi awu wuveli

wung'alili nendu dahili ponopa wupita.

¹¹ Nongwa pachiva chila chivelili cha dahili chaveli na ukomi waki nakaka chila chiyikala jola dachivi na ukomi liki.

¹² Kwanongwa tuva na shuvililu ngomi, yufwi tukugola findu kwa uhwadali mkomi.

¹³ Yufwi tuva kucha Musa ha yaveli akugubika wushu waki kwa chilepa cha yingwa ili vandu va Isilaeli vakotoo kuwuwona wula ukomi pawuti-nala.

¹⁴ Lakini luhala lwawu lwagubikilwi na chilepa. Mbaka nalelu pavasoma lilaghanu lya pakwandi, ligubikwa na chilepa chichila. Chilepa cha yingwa achi chikuwushiwa kwa deha ya Yesu Kilistu.

¹⁵ Mbaka nalelu palisomiwa lilawu lya Musa chilepa cha yingwa chikali chigubika ndima shawu.

¹⁶ Lakini chilepa cha yingwa chikuweshwa kuwushiwa, mundu pamuwuyila Bambu.

¹⁷ Lakini "Bambu" ndi Mfuki na pala paveli Mfuki wa Bambu ndi pawuvelili upekesu.

¹⁸ Topi, twavosi yitovelili kuwushu yetu kugubikiwa ng'odu yufwi tukulola kucha mulindala, ukomi wa Bambu, tukughalambuliwa twifwani na ukomi wufuma kwa Bambu mweni ndi Mfuki.

4

Sanja sha mufyungu

¹ Topi, kwa lusungu lwaki Chapanga, katugay-ila chichuku achi na tukudoya ng'odu.

² Tufleka pambali findu fyosi fya chindipa na fya chifisu. Tukwikala kandi ha kwa kwi-janga, wala kuchilewusha chilongu cha Chapanga, tukudeta kwa unakaka paulongolu ya vandu vosi vamanyi kucha chituwomba ndi chanakaka paulongolu ya Chapanga.

³ Nongwa Chilongu cha Nyanyi chitulandula chifisika, chifisika kwa vala yivayaghamila hela.

⁴ Ava vakujumila ng'odu kwanongwa yula Lijangavandu ndi mlungu wa mlima awu kasitaya chisi hala shawu vakotoo kulola ulanga wa Chilongu cha nyanyi cha Ukomu wa Kilistu, mweni ndi chilangushilu nakaka wa Chapanga.

⁵ Nongwa tukwilandula twaveni ha, ila tukumlandula Yesu Kilistu ndi Bambu na yufwi tuva vavanda va yumwi kwanongwa ya Yesu Kilistu.

⁶ Chapanga mweni adetili, "Lwengi lung'aliki mulwisa" Ndi ying'alika ndima shetu na kutugayila lwengi lwa umanyi wa Chapanga lung'alika pawushu ya Yesu Kilistu.

⁷ Lakini yufwi yitovelili na sanja tuva kucha fiyungu, ili ilangushiwi lipala kucha liwovi ali likomi likufuma kwa Chapanga, kwa yufwi ha.

⁸ Tukufyoghiwa mwambu vosi lakini tukufyoghika ha, tukupata njelangu lakini tukudoya ha:

⁹ Tukugobuleka, lakini tukulekwa ngajila kutangiwa ha. Pamonga tukudangiwa pasi lakini tukubajangika ha.

¹⁰ Majuva vosi tukuva njimba shetu sikupapa njifwa ya Yesu, ili unofu wa Yesu wuwoneki munjimba shetu.

¹¹ Majuva vosi mungalilu shetu njifwa yikutu-

veta kwanongwa ya Yesu ili unofu waki wilangushi munjimba shetu sisova.

¹² Topi, mugati ya yufwi njifwa yikugola chichuku, lakini mugati yenu unofu wukugola chichuku.

¹³ Mayandiku vang'alili vakudeta, “Ndajumilili ndi nongwa ndadetili” Na yufwi wuwowu, patuva na Mfuki yuyula yula ndi yavelili na ujumilwa ndi nongwa tukudeta.

¹⁴ Tumanya kucha Chapanga yamushukushili Bambu Yesu munjifwa, datushukushi na yufwi wuwowu twilumbi na Yesu na kutuvika pawulongolu yaki pamu na yumwi.

¹⁵ Fyosi afi kwanongwa ya mwaveni, ili usangi wa Chapanga payivafikila vandu vatangalili munu, kulumba kuyongisheki munu, vandu vamupili Chapanga ukomi.

Kwikala kwa Ujumilwa

¹⁶ Kwa nongwa ayi tukudoya ng'odu, hata ng'onikelu ya njimba shetu yisova, lakini ndima shetu sikugoliwa sha shonu kila lijuva.

¹⁷ Tabu yitupata ponopa dokwa, na ya chipindi hela, lakini dayitugayili ukomi kupita fyosi fitushuvilila. Ukomi wa jola pitu fyosi afi.

¹⁸ Topi tukushuvilila kwa chiganu findu fiyilangusha, ila fingajila kuyilangusha na nongwa fiyilangusha mwanja wumu hela, ndi nogwa kulembesha ili tuloli fila fingajila kuwoneka fikwikala jola.

5

¹ Nongwa tumanya kucha libudi ali litwikala ponopa pamulimawu ndi mvili wetu pali-bowuyoka, Chapanga datugayili pengi pak-wikala, kuna nyumba ya jola yivelili kumbindi yingajila kugoliwa kwa mawoku va vandu.

² Ponopa mulibudi amu mutwikala, tukugugu-mila kunu patushuvilila kwa dobukelu ngomi kupata njimba sivelili kumbindi kwa Chapanga,

³ kwanongwa patugayiliwa njimba sha kumbindi kwa Chapanga datuwoneki tuvahela njimba kandi nga dahili.

⁴ Yufwi yitovelili tukali hela mulibudi lya mlimawu tukugugumila kwa kuhinyikiliwa, nongwa tukudayila ha kuupata mvili awu wa Chapanga, ili tuvi na dobukelu ya kufwalishiwa mvili wula wungajila kusova. Ili chila cha kusova chimilwi nakamu na unofu wa jola.

⁵ Chapanga mweni ndi atutandilili findu afi fighalambuki, mweni katugayila Mfuki waki ghavi yakamulila fyosi fyatuvikilili.

⁶ Tuva na chiganu majuva vosi. Tumanya kucha kuyikala mumvili awu weka ndi kuyikala kutali na nyumba shetu sivelili kwa Bambu.

⁷ Tukwikala kwa ujumilwa, lakini kwa kukovikela fila fitufiwona ha.

⁸ Tudindala na tungadayilili hata kusileka kaya shetu sha njimba, tuhamili kwa Bambu.

⁹ Ila chindu chikomi munu, tukudayila kumunowesha Chapanga, yivikwa kwikala mum-lima awu panji ya mlima awu.

¹⁰ Nongwa vandu vosi davawoloki pawulongu ya Kilistu na kuhighiwa na mweli, ili kila

mundu apokeli chadayiliwa. Kwa findu fyagolili chipindi payikalagha mumlima, finofu awu fya wafu.

Kujova na Chapanga kupitila Kilistu

¹¹ Kwanongwa tumanya chiganu cha kumujama Bambu na tukuyikangasha kuvakwegha vandu. Chapanga akumanya ngatu hela na nenga ngushuvilila kucha yumwi mukutumanya ngatu hela.

¹² Kucha tukuyesha ha kwiwongola kwa yumwi. Ila tukudayila kuvapa yumwi nongwa shetu sha kuwona nyanyi kwa yumwi ili muvayanguli vala vayifunila hali yawu ya panji pitu fivelili mundima shawu.

¹³ Leki tukuwoneka vana lukwali, ayi kwanongwa ya Chapanga na leki tuva na hala shetu nofu, ayi yikuva kwanongwa ya yumwi.

¹⁴ Nongwa utami wa Kilistu ndi wukutulongosha yufwi yitumanya kucha mundu yumu hela kasova kwanongwa ya vosi na ayi yinamana kucha twavosi tukuva pamu munjifwa yaki.

¹⁵ Asovili kwanongwa ya vandu vosi, ili yivayikalala vayikali kwa ndambu yawu veni ha, ila kwanongwa yaki mweni yasovili kwanongwa yenu pambeli ashukushiwili.

¹⁶ Topi, kukandila ponopa, yufwi tukumlinga mundu yoyosi chiwundu ha. Hata kucha chipindi chimu twamulingili Kilistu chiwundu, ponopa nahawu kandi ha.

¹⁷ Mundu yoyonda payilumba na Kilistu akuva chilumbi cha shonu, findu fya dahili fipita na ushonu wufika.

¹⁸ Kilistu ndi yatujovanishili na Chapanga na kutugayila chichuku cha kuvajovanisha vandu vamonga yivavelili vachimdwama kwa mweni.

¹⁹ Unjagila wetu ndi, Chapanga akuvajovanisha vandu va mlima kwa kupitila Kilistu, ngajila kuyihola sambu shawu. Mweni katugayila lulayilayi kuvayilata kuvajovanisha vandu pamu na mweni.

²⁰ Topi yufwi tuva apa badili ya Kilistu. Chapanga mweni akuywanga na vandu kupitila yufwi. Badili ya Kilistu tukuvaluva vandu, kuvajovanisha vandu na Chapanga.

²¹ Kilistu aveli ha na sambu, lakini Chapanga amugolili apapi sambu kwanongwa ya yufwi ili kwa kwilumba na Kilistu tuvi vagoleki kwa Chapanga.

6

¹ Topi, yufwi vagola fichuku pamu na Chapanga, tukuvaluva yumwi yimupokilili usangi wa Chapanga kucha usangi ayi yimupokilili yikotoo kuva yahela chichuku.

² Chapanga kacha, “Chipindi cha lushawu lwangu ndakupikanishili, lijuva lya ulowolu ndakutangili.” Topi, ponopa ndi chipindi cheni, ponopa ndi lijuva lya kulowoka!

³ Ili tukotoo kuva na ngingamu yoyosi muundumindumi wetu, topi tukudayila ha kumuvikila mundu ngingamu yoyosi.

⁴ Pambeli, tukuyilangusha nakaka tuva vandumindumi va Chapanga kwa kila chindu: kwa uwunilifu mkomi chipindi cha gobuleku nendu munu,

⁵ mundilingu na tuwopiwa muchijaka na tuyovisheliwa pawelu, tugola fichuku mbaka tutfya, tugunga mesu na tuva na njala.

⁶ Kwa unofu wa ndima na luhala na kuyiwunishila pamu na usangi na kwa Mfuki Mng'alili, kwa utami wungajila ufyangu,

⁷ kwa lulayilayi lwa nakaka na kwa liwovi lya Chapanga. Ugoleki ndi chidumu chetu cha kwidimila twaveni.

⁸ Tutundamiliwa na kubedaliwa na kude-tiwa na kujumiwa. Vakuihosha kucha yufwi vafyangu, kumbi tukudeta nakaka,

⁹ kucha vangajila kumanyika, kumbi tukumanyika kwa vosi, yufwi tuva vanofu munu. Hata leki vatudamula lakini tukuwulayiwa ha.

¹⁰ Hata leki tuva na lung'ong'u, yufwi tukusekilela majuva vosi, hata leki tuva vagaju, tukuvapa ulundamali vatangalili, tukuwoneka kucha vandu tungajila chochosi, kumbi tuva na kila chindu.

¹¹ Valongu vetu Vakolindu tuywanga lipala hela na yumwi! Ndimas shetu siva lipala munu.

¹² Kucha mukuwona kuna ngingamu yoyosi yila, ngingamu ayi yiva kwa mwaveni, mwambu wa yufwi ha.

¹³ Ponopa ngudeta na yumwi kucha vana, muviki ndima shenu lipala kucha yufwi wutugolili.

Pauli akuvakayika vandu vangajila kumumanya Chapanga

¹⁴ Mwiseghi na vandu vangajila kumumanya Chapanga, ugoleki na wafu fikujova nakaka?

Ngesha na chisi fikuweshwa wuliwuli kwilumba pamu?

¹⁵ Kilistu na Lijangavandu vakuweshwa wuliwuli kuyikala pamu? Mundu yamjumila Chapanga kana lighanja liki na yangajila kumjumila?

¹⁶ Nyumba ya kudadavila yiva wuliwuli na vamlungu? Nongwa yufwi tuva nyumba ya Chapanga yavelili mnofu. Ngimu Chapanga mweni padetili “Dandivi Chapanga wawu na kwikala pamu na veni. Dandivi Chapanga wawu na veni davavi vandu vangu.”

¹⁷ Ponopa Bambu kadeta wuwowu, “Muwuki pavavelili veni, muyibavi na veni. Mukotoo kugufya chindu cha wafu na nenga dandivapokeli.

¹⁸ Nenga dandivi Tati wenu na yumwi damuvi vana vangu valulumi na vadadala, Akudeta Bambu muweshwa.”

7

¹ Topi, yumwi yindivatamili nenga, patuva tugayiliwa jangi asi shosi na tung'alishiwi na chochosi dachiweshi kutupighasha mvili na ndima shetu tuvi vang'alili chalamuku na kwikala kwa kumujuma Chapanga.

Cheleli ya Pauli

² Tukuluva utugayili fwasi mundima shenu! Tumuvifya mundu chochosi ha, tungolela mundu wafu ha awu kumujanga mundu chochosi ha,

³ Ngudeta filongu afi kwanongwa ya kumuhigha mundu ha, nongwa kucha wudetili,

yumwi muva mundima shetu, tusovi pamu na kuyikala pamu.

⁴ Ndina chiganu na yumwi, nguyidumbila yumwi. Ngoliwa liwoku, Mutabu shetu shosi sekilelu yangu yivahela chingomeku.

⁵ Patufikili aku Makedoniya tuwasha ha kupumulila njimba shetu. Twaveli na tabu kosi, ndewu kufuma kwa vandu na chipwembwi mugati ya ndima shetu.

⁶ Lakini Chapanga akuvakuvilisha yivalepisi-wili, atugayilili na yufwi wuwowu kwa kwisa Titusi.

⁷ Kwisa kwa Titu weka ha, ila kwanongwa ya ndima yimumupili yumwi, mweni katuwombela ndambu yimudayila kung'ona, ngimu yimuveli na lung'ong'u kwa fila fifumbukili na pamu-dayila kundanga chilongu achi yichigola ng'oni cheleli buja.

⁸ Nongwa hata leki yavatayili lung'ong'u baluwa yangu nenga nguyighofya ha kucha ndayandikili. Kumbeli ndayighofyili kwanongwa mwavelili na lung'ong'u kwa chipindi hela.

⁹ Lakini ponopa ngusekilela, ngusekilela ha kwa yumwi kung'ong'oleka, ila nongwa lung'ong'u lwenu luvagola mughalambuli natilu shenu na kupomela. Mung'ong'uteshiwa, kucha Chapanga wadayilili na kwanongwa ayi yivagola chindu ha.

¹⁰ Kuva nalung'ong'u kucha padayila Chapanga kugola kughalambuka kwa ndima, kupomela kukuyegha ulowolu. Lekinaha kwahela nongwa ya kuyighofya. Lakini lung'ong'u lwa mlima awu

lukuyegha njifwa.

¹¹ Ponopa mukuweshwa kulola lung'ong'u ndambu Chapanga padayila. Ponopa muva na nguvilishu na lishu na yimuvelili na lilimuku na kutila, muloli kala kucha haki yikugoleka. Yumwi mulangusha utovileli kila deha kucha muvahela mbatiwa muchilongu achi.

¹² Ponopa, hata leki ngayandikili kala yila baluwa, yikavelili ha kwanongwa ya yula yavifyili, awu kwanongwa ya yula yavifyiwili. Ndayandikili ili yiwoneki lipala pawulongolu ya Chapanga ndambu yimuveli na ngombishelu kwanongwa ya yufwi.

¹³ Yina kwanongwa yufwi twakamuliwili liwoku munu. Kucha twakamuliwili liwoku hela ha, ila Titusi atugolili tusekileli kwa cheleli chavelinachu kwanongwa ya ndambu yimumusakapushili ndima.

¹⁴ Nenga ndivajuma munu pawulongolu yaki na muchilongu achi ndiva chindipa ha. Tuvawombela unakaka majuva vosi na kula kundivajumili pawulongolu ya Titusi kucha chilongu cha wunakaka weka.

¹⁵ Ponopa ndamilu yaki ya ndima kwa yufwi yikula munu ndambu mwavosi yumwi muva na ujumilu na ndambu yimumulibushilili kwa kutundamila kukomi na kubagama.

¹⁶ Ngusekilela munu kwanongwa nguweshwa kuvayidumba yumwi munu.

8

Kutawula kwa mawoku mavili

¹ Valongu, tukudayila mumanyi milandu ya usangi wa Chapanga avagayilili lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu aku Makedoniya.

² Vandu yivamjumilili Chapanga vayeshiwili kwa tabu, lakini vavelili na seku ngomi hata leki veni vavelili vagaju munu. seku yawu yavagolili vatawuli kwa mawoku mavili.

³ Ngudeta vaveli vasangi va kutawula ngimu wuwaweshili na hata nendu. Ngimu yivadayilili veni,

⁴ vatuluvili nendu vagayiliwi fwasi ya kwilumba pamu na yufwi mungimbaniku ayi ya kuvatanga vandu va Chapanga aku Yudeya.

⁵ Chila chaveli chilongu chingajila kushuvilila yufwi! Pakwandi vayitawulili hela veni kwa Bambu, pambeli veni vayitawula wuwowu kwa yufwi, ngimu Chapanga wadayilili.

⁶ Kwa nongwa ayi, twamuwombilili Titusi yakandishili chichuku achi avatangi kugola ngimbaniku ayi ya utami kwa yumwi.

⁷ Yumwi muna findu fitangalili, ujumilwa na uwesu wa kudeta na luhala na nguvilishu yosi ya kugola finofu na utami wenu kwa yufwi. Ponopa tukulolela muvi vasangi mungimbaniku ayi ya utami.

⁸ Nguvakuvilisha ha, lakini ngudayila kulinga kucha utami wenu ndi wanakaka kwa vandu vamonga yivavelili na nguvilishu ya kutanga.

⁹ Nongwa yumwi muumanya usangi wa Bambu wetu Yesu Kilistu, hata leki mweni aveli na kila chindu, ayigolili mgaju kwanongwa ya mwaveni, ili muugaju waki avalundilili mali.

¹⁰ Muchilongu achi, topi nguvawombela,

ponopa ndi nyanyi kwa yumwi kugola fila fimukandili mwaka wupitili. Yumwi mwaveli va kwaa kulamula kutawula na kugola fimulamulili.

¹¹ Topi, mugoli nakamu fimulamulili kucha mwaveni wumudayilili kugola ngimbaniku ya kutawula, topi, mukuvilishi ngimu ya chila chimuvelili mukola.

¹² Kwanongwa leki mundu kana ndima ya kutaula, Chapanga akupokela chila chiwuwasha kutawula, akulola ng'odu chila mundu changajila kukamula.

¹³ Yumwi mudayiliwa ha kuyongishiwa tabu ili vamonga vayangishiwi misiwu yawu, ng'odu, lakini kukudayiliwa kuvi na utelatela.

¹⁴ Ponopa chila chimuveli nachu, chila chikomi chivatangi pambeli vayenu pavadayila, ili na veni chipindi pavava na fitangalili, vavatangi yumwi kwa fila fimudayila, ili kuvi na utelatela.

¹⁵ Kucha mayandiku pavadeta: “Yakungili fitangalili kana vitangalili munu ha na yula yakungili fidokwa kana fidokwa munu ha.”

Titu na vayaki

¹⁶ Ngumuluva Chapanga yamupili Titusi ndima ya bayililu yimelili nayu nenga ya kuvatanga yumwi.

¹⁷ Ajumili chitumluvili hela ha na mweni aveli na dobukelu ngomi ya kutanga, hata kalamula mweni kwisa kwa yumwi.

¹⁸ Pamu na mweni, tukumulayisha mlongu yumu mweni jumu shaki sikwila kwa vandu

yivamjumilili Kilistu kwa kulandula Chilongu cha Nyanyi.

¹⁹ Chamunu, mweni kashawuliwa na vandu yivamjumilili Kilistu ghavi muyetu mumwanja chipindi patuyegha Ngimbaniku yetu ya kukungasha ndawulilu sha mbiya kwanongwa ya kumjuma Bambu na ili tulangushi natilu yetu ya kutanga.

²⁰ Tukudayila kuyilyepa vandu vakotoo kutudeta wafu kwa uwolukelu wetu wa ndawulilu asi sha mbiya sitangalili.

²¹ Natilu yetu ndi kugola unofu pawushu ya Bambu weka ha, hata pawulongolu ya vandu.

²² Topi, tumulayisha mlongu wetu wingi yitumuwonili myanja yitangalili mufindu fitangalili kucha kana nguvilishu na ponopa kana nguvilishu kwanongwa kana kusika munu na yumwi.

²³ Titusi kava muyangu, tukugola fichuku pamu kwanongwa ya yumwi. Lakini kukwilata valongu vetu ava vamonga vakuyenda pamu na ava, ava ndi vanjagila va fipinga fya vandu yivamjumilili Kilistu na vakuyegha ukomi kwa Kilistu.

²⁴ Topi, muvalangushi vandu ava unakaka wa utami wenu, ili fipinga fya vandu yivamjumilili Kilistu vaweshi kulola unakaka na kwanongwa ngwidumbila yumwi.

9

¹ Kwahela nongwa ya kuyandika munu kwilata ayi ngungashu yenu ya mbiya kwanongwa ya vandu yivamjuma Chapanga aku Yudeya.

² Manya ndambu yimuveli na ndima ya kutanga na ngwidumbila yumwi kwilata chilongu achi pawushu ya vandu va mlima wa Makedoniya. Ngavawombilli, “Valongu vetu va Akaya vava ndemindemi kutanga kukandila mwaka wupitili.” Ponopa bayililu yenu ya kutanga yivakuvilisha vandu vatangalili munu.

³ Topi, ndivalayisha valongu vetu ava, ili kwijuma kwa yufwi kuwoneki kwa veni kucha filongu hela ha na kucha muva ndemindemi kala na utangi wenu ngimu wumudetili.

⁴ Yikotoo kuva kucha vandu va Makedoniya pavayisa pamu na nenga. Muva ndemindemi kala ha, yufwepa datupati chindipa, ngajila kudeta chindipa damuvinachu yumwi mwaveni kwanongwa datuvi tuvayidumbila munu na yumwi wuwula wula damupati chindipa.

⁵ Ponopa ng'ona finofu ndivaluvi valongu ava vanonguleli kwisa kwa yumwi, ili vatandi ngungashu shenu ngomi simwiyilaghili, ili yiwoneki nakaka kucha ngungashu asi sitawuliwi ndima yimungajila kung'ang'anikiwa.

⁶ Mukotoo kwivasuwa, “Yakweta padokwa akubena chidokwa, yakweta pakomi akubena fikomi.”

⁷ Topi kila mundu, atawuli chila chimufikili mundima yaki ngajila kung'ong'oleka awu ngajila kung'ang'anikiwa nongwa Chapanga akumtama yula yatawula kwa seku.

⁸ Chapanga akuweshwa kuvapa yumwi fikomi ya fila fimudayiliwa kuva nafyu, mumajuva vosi mupati fimudayila munu na muyendileli kutanga muchichuku chinofu chimugola.

⁹ Kucha wuvadeta Mayandiku Vang'alili, “Yivatawula kwa seku akwikwisha ndawulilu shaki kwa vagaju, ugoleki waki ukwikala jola.”

¹⁰ Na Chapanga ndi yawugayila mlimi mbeyu na filivi, davapi na yumwi wuwowu mbeyu simu-dayila na dasigoli simeli na kukula na kuvapa filivi fitangalili kwanongwa ya kutawula kwa ugoleki wenu.

¹¹ Majuva vosi mweni avagoli valundamali ili vandu vamulumbi Chapanga kwanongwa ya ndawulilu shenu sivasipokilili kwa mawoku vetu.

¹² Nongwa ngimbaniku ayi ying'alili yimugola ayi dayivatangi fyavadayila vandu va Chapanga weka hela ha, ila dayivatangi vandu vatangalili davamlumbi munu Chapanga.

¹³ Kufumila mungimbaniku yenu ayi, vandu davamjumi Chapanga kwanongwa ya uaminifu wenu kwa Chilongu cha Nyanyi cha Yesu Kilistu yimumpomela na kwanongwa ya usangi wumuvapa veni na vandu vosi.

¹⁴ Topi, davavadadavili yumwi kwa utami mkomi kwanongwa ya usangi yitangalili ya paweka yavasangilili Chapanga.

¹⁵ Tumulumbi Chapanga kwanongwa ya fupu yaki ngomi yingajila kudeteka.

10

Pauli akwitashila ngimbaniku yaki

¹ Nenga Pauli ndi nimweni ying'oneka mshisha ndima pandiva na yumwi, lakini vamonga vakudeta, ngutila ha pandiva kutali na yumwi.

Nguvakayika kwa lusungu na usangi wa mweni Kilistu,

² nguvaluva mukotoo kugola ndili chipindi panyisa kwanongwa nenga nguweshwa kuva mkali kwa vosi yivayihola yufwi tukuyikala kucha vandu va mlima.

³ Hata leki tukwikala pamlima, lakini tukuleva ha mgoha kucha wuvagola vandu va mlimawu.

⁴ Nongwa fidumu fitulevela fiva fidumu fya mlima ha, ila fidumu fya liwovi lya Chapanga muna kubowola viwu shosi sha findwama. Tutilanga filongu fya ufyangu,

⁵ na tukubowola ngingamu shosi sha chinyuku sivikiwili kululimba luhala lwa Chapanga, tukusikamula shosi na kusigola simujumili Kilistu.

⁶ Pamuva vapikanifu mukutundamila, yufwi tuhigha kala kila ndambu ya kungajila kutundamila.

⁷ Yumwi mukulola findu kwa panji weka. Wuli, kwaveli mundu yoyonda kacha mweni kava wa Kilistu? Topi, ayihoshi wuwula wula kucha yufwi tuva va Kilistu kucha umweni wuveli wa Kilistu.

⁸ Hata kucha pitu nenga kuyijuma kwa wula uwesu watugayilili Bambu, uwesu wa kuvajenga ila wa kubowola ha, hata naha manya hata padokwa ha.

⁹ Ngudayila ng'odu mwiholi kucha ngudayila kuvakapusha yumwi kwa baluwa shangu.

¹⁰ Mundu akuweshwa kudeta, "Baluwa sha Pauli siva ngali na filongu fyaki fisitapa, lakini mweni paghava pamu na yufwi kava mundu paywanga filongu fyaki fikuva kucha fingajila liwovi."

11 Mundu yadeta naha ngiba ayiholi kucha kwahela kafwauti na fila fituyandikili mubaluwa. Fila datugoli patuva kutali na fila datugoli chipindi patuva na yumwi.

12 Kwa ndambu yoyonda yila tungagelili kuyivika awu kwilinga na vala vandu yivayijuma veni, vandu vayigola veni kucha chigelu cha kwilingila na vandu vayilinga veni kwa veni vapufi.

13 Lakini yufwi datwijumi jumi hela ha. Ila kwijuma dakuvi mufichuku fyatuhadishili Chapanga, fichuku fitugola kwa yumwi wuwowu.

14 Tujumba ha mbaka yituvikiwili chipindi patuyisili kwa yumwi. Yufwi twaveli va kwaa kwisa kwa yumwi patuvayeghela Chilongu cha Nyanyi cha Kilistu.

15 Topi, tukwidumbila ha chichuku chivagolili vayetu vamonga nendu ya chigelu chituvikiwili na Chapanga. Ila tukushuvilila kucha ujumilwa wenu wuwoneka kucha ukula gati ya yumwi ngimu wuchivelili chigelu chatuvikilili Chapanga.

16 Tukuweshha kuchilandula Chilongu cha Nyanyi mumlima wingi, kutali na yumwi na dayivi ha nongwa ya kwidumbila chichuku chivagolili vandu vamonga kumilima yingi.

17 Lakini kucha wuvadeta mayandiku, "Yayijuma, ayijumili chichuku cha Bambu"

18 Yajumiliwa yula ha yayijuma mweni, ila yula yajumiwa na Bambu.

Pauli na vandumindumi va ufyangu

¹ Leki mungayiwunishilili, hata kucha nenga ndimpufi padokwa! Yina mung'unishili.

² Nguvawonela weyi lakini wuva weyi wa Chapanga, nongwa yumwi muva kucha vayenji vanofu yindivahetili kwa mlulumi yumu hela ndi Kilistu.

³ Lakini ngutila kucha wula yula njoka kwa natilu wafu shaki sha ufyangu amjangili Hawa, hala shenu sikuweshwa kuyaghamishiwa, damuwuleki unofu wenu wa nakaka kwa Kilistu.

⁴ Nongwa mundu yoyosi yayisa na kumlandula Yesu yaveli kafwauti na yula yitumulandulili, awu mukumpokela mfuki kafwauti na yula Mfuki Mng'alili yimumpokilili awu mukuchijumila chilongu cha nyanyi kafwauti munu na chila chimupikanilili kufuma kwa yufwi! Afi mukufipokela kwa mawoku mavili.

⁵ Nguyihola ha kucha nenga ndi mdokwa kwa ava veni vakwikema, "Vandundami vakomi."

⁶ Pamongapa ndivahela chiganu cha kuywanga, lakini luhala ndivanalu, chilongu achi tuchivika lipala hela kwa yumwi, kwa ndambu yoyonda.

⁷ Nenga ndalandulili chilongu cha Nyanyi cha Chapanga ngajila kuhigha mbiya, ndavelili pasi ili mbati kuvakweshwa yumwi. Wuli, achi chigolili chavelili cha wafu?

⁸ Pagolili fichuku na yumwi fidayilili vamonga vanyimbili vandu yivamjumilili Kilistu, tudeti kucha ndavapokili veni ili ndivakimbanikili yumwi.

⁹ Pandiveyi na yumwi ndimuyasha mundu

yoyosi ha padayileyi mbiya, valongu vafumili Makedoniya vanyeghilili kila chindu chidayila. Ndaveli mesu munu ngotoo kuvafwasha yumwi na danyendileli kugola nahawu.

¹⁰ Nguvawombela kwa wula unakaka wa Kilistu wuveli mugati ya nenga kucha kwahela dachinemweshi kuyifunila chilongu achi poposi amu mu Akaya.

¹¹ Nongwa liki ngudeta nahawu, Wuli, kwanongwa ndivatama ng'odu yumwi? Ng'odu! Chapanga kamanya kucha ndivatama yumwi!

¹² Danyendileli kugola ngimu wugola ponopa, ili ngotoo kuvapa fwasi vala yivayikema veni ndi, "Vandumindumi vakomi," fwasi ya kwijuma kucha vakugola chichuku ngimu yufwi.

¹³ Nongwa, vandu ava ndi ndumindumi va ufyangu, vagola chichuku vajangi vakwilyambishila kucha vandumindumi vanakaka va Kilistu.

¹⁴ Mukotoo kujinga, nongwa hata Lijanga-vandu mweni akwilyambishila kucha mweni makungu wa ngesha!

¹⁵ Ponopa chilongu cha kwikang'anika ha payiva na ava vandumindumi va Lijangavandu vakwilyambishila kucha veni vandumindumi goleki. Mwishu veni davapati chila chidayiliwa kulinga na fyavagolili.

Pauli akwidumbila gobuleku

¹⁶ Ngudeta kandi, mundu akotoo kwihola kucha mpufi, leki mukuyihola naha, topi, mung'oni kucha mpufi ili nenga mbati cha kwidumbila hata pachiva chidokwa.

17 Chideta ponopa ndi chila chanayishili Bambu ha, kwilata chilongu achi cha kwidumba, ngudeta hela kucha mundu mpufi.

18 Lakini vandu vatangalili vakwidumba kucha vandu va mlimawu, kwanongwa ya chiwundu na nenga wuwowu ngwidumba.

19 Yumwi yumuveli na luhunja ndi nongwa hata mukuvawunishila vapufi!

20 Mukwiwunishila hata mundu yavagola yumwi vavanda na mundu yavahijila mali shenu na muna kuvahinyikila na muna kuvabedala na kuvavangula kuwushu,

21 kwa soni ngujumila kucha yufwi twaveli vasosuvafu. Yivi wowonda yula, lakini kucha kuna mundu yoyosi yagela kuyidumbila chindu, ngudeta kucha mundu mpufi, nenga ngutila ha kwidumba.

22 Wuli veni Vayibulaniya? Na nenga wuwowu ndi Muyibulaniya. Wuli veni Vayisilaeli? Na nenga wuwowu ndi Muyisilaeli. Veni chileli cha Ibulahimu? Na nenga wuwowu ndi chileli cha Ibulahimu.

23 Veni vava vandumindumi va Kilistu? Hata nenga ngudeta kucha ndina lukwali nenga ndi ndumindumi wa Kilistu pitu veni. Nenga gola chichuku fidindalili nendu. Ndiyikala muchijaka myanja yitangalili nendu, ndovangiwa myanja yitangalili nendu na ng'uya mummyowu myanja yitangalili.

24 Myanja muhanu ndalatuliwili ndomondumu milongu mitatu na tisa na Vayawudi.

25 Ndalatuliwili mbiki myanja mitatu na Valoma na ndagumangiwiwili migonguveli mwanja

wumu na myanja mitatu wadumukilili watu mkomi mulweni na mwanja wumu gunga mesu pamusi na pamihi.

²⁶ Myanja yitangalili ndang'ana na misayisayi ya kuyinika munyeni na misayisayi yavang'ongolu na misayisayi yakufuma kwa Vayawudi yivavelili vanamlima vayangu na kufuma kwa vandu va milima yimonga, misayisayi mumbwani na misayisayi kumidasi na misayisayi ya munyeni na misayisayi kufuma kwa valongu vafyangu.

²⁷ Gola chichuku na kugobuleka, gunga mesu myanja yitangalili, ndiwa na njala na kuyumilwa machi myanja yitangalili, myanja yitangalili ndayikalili na njala na kuyikalala mulupepu ngajila yingwa.

²⁸ Pawufileka afi, majuva vosi ndopiliwa na fichuku fya vandu yivamjumilili Kilistu,

²⁹ Kucha mundu yoyonda msosuvafu na nenga wuwowu msosuvafu. Mundu yoyonda yavifiwa na nenga wuwowu nguva na chipwembwi.

³⁰ Hata leki pandiyidumba, topi, nguyidumbila findu fya usosuvafu wa liwovi lyangu.

³¹ Chapanga Tati wa Bambu Yesu Kilistu litawa lyaki lijumiwi jola, mweni kamanya kucha ngudeta ufyangu ha.

³² Pandiveyi aku Damasku, mkomi wa mkowa, yavelili pasi ya mutwa Aleta, aveli akuwudima mlima wa Damasku ili angamuli.

³³ Lakini jabuka mukuwoku yaki kwa kumika muchitandavala chikomi na nzunuka mukuwoku yaki.

12

Milotu na ugubutulu wa Pauli

¹ Topi dandiyijumi, hata leki kwahela fwayida! Lakini ponopa dadeti kwilata milotu na kugubutuliwa ngimu wanzangilili Bambu.

² Ndimumanya mundu yumu yamjumilili Kilistu, yabikuliwili mbaka kumbindi ya tatu* myaka lilongu na mchechi yipitili. Kucha aveli aku na mvili awu mumilotu, Chapanga kamanya.

³ Nguwuyilila: manya kucha mundu ayu abikuliwili mbaka kumbindi kwa Chapanga. Lakini kucha aveli aku na mvili awu mumilotu, Chapanga kamanya.

⁴ Aku kupaladisu kapikanila findu fya mbwepu sha kumbindi kwa Chapanga sila mundu akujumiliwa ha kusideta.

⁵ Topi, dandiyidumbili mundu wa ndambu ayi, dandiyidumbili nimweni ha, ila ngwidumbila usosuvafu wangu.

⁶ Kucha ningadayilili kwijuma ningaveli mpufi ha hata padokwa, kwanongwa ngadetili nakaka weka. Lakini dandiyijumi ha, ngudayila ha mundu ayiholi nendu fila fyafiwonili na kufipikana kufuma kwa ndimweni.

⁷ Lakini kugola ngotoo kuva na kwidumba munu kwanongwa ya ugubutulu wutangalili, ndagayiliwili kutama kucha somiwa lisomi munjimba, mnjagila wa Lijangavandu andovili, ngotoo kwijuma kujumba chigelu.

---

* **12:2** Vayawudi yivajumilili kucha kuna kumbindi kwa Chapanga singi ndatu

⁸ Ndimulilila Bambu myanja mitatu kwilata chilongu achi achiwushi.

⁹ Lakini kang'ombela, “Usangi wangu wukwila kwanongwa ya yumwi, nongwa uwesu wangu ukuyongisheka munu chipindi pandiva msosuvafu.” Topi, ndiva pekesu nendu kwidumbila usosuvafu wangu ili uwesu waki Kilistu wikali kwa nenga,

¹⁰ Topi, ponopa ndiva pekesu, ngujumila usosuvafu na bedalu na tabu na wafu na kugobuleka kwanongwa ya Kilistu, nongwa pandiva msosuvafu, ndi nguva na liwovi.

Njelangu sha Pauli kwa Vakolindu

¹¹ Ndiva kucha mpufi, lakini yumwi mugola ndivi nahawu. Yumwi ndi yimudayiliwa kujuma. Kwanongwa, hata leki nenga chindu ha, nenga msosuvafu ha kwa ndambu yoyosi nenga mdokwa ha kwa ava “vandundami vakomi.”

¹² Mihilu na filoja fyagolikili ili kulangusha ngatu hela kucha nenga ndi ndundami gati ya yumwi kwa uwunilifu wosi.

¹³ Wuli chivayangili munu liki pitu vandu yivamjumilili Kilistu vamonga, ila nenga ndavayashili ng'odu kupata utangi wenu? Mbomiliwi kwa livifyu ali!

¹⁴ Ponopa ndiva chalamuku kwisa kwa yumwi mwanja wa tatu, dandivayashi ha. Nongwa chinzaka mali shenu ha, ila yumwi mwaveni. Ndi chishovi cha valeli kuvavikila vana vawu akiba, lakini vana kuvavikila ha valeli.

¹⁵ Nenga ndiva seku nakamu kuchachasha fimelili nafyu na hata kwitawula ndimweni kwa

fwayida ya ndima shenu. Wuli, damundami padokwa kwanongwa nenga nguvatama nendu yumwi?

¹⁶ Topi, damujumili kucha ndaveli msiwu ha kwa yumwi. Lakini pamongapa mundu wingi dadeti, “Kwanongwa Pauli msugu, kavagolela ufyangu.”

¹⁷ Wuli, nenga ndavapokili yumwi kupi-tila ndumindumi yoyonda yindimulayishili kwa yumwi?

¹⁸ Nenga ndamukemili Titusi, ndimulayisha kwa yumwi na mlongu wetu wingi. Wuli, Titu avapokili? Wuli, mumanya ng'odu kucha yufwi twaveli tulongushiwa na ndima yiyila yila na nyendelu yetu yimu?

¹⁹ Pamongapa mukwihola kucha mbaka ponopa tukwitasha twaveni pawushu yenu! Lakini tukudeta filongu afi pawushu ya Chapanga, kila chindu chitugola cha kuvatanga yumwi tukuva twilumba na Kilistu. Filongu afi fyosi, yindivatamili, kwanongwa ya kuvavika unofu.

²⁰ Ngutila, pamongapa panyisa kwa yumwi dandivawoni muhali yingajila kuyitama nenga. Ngutila pamongapa dakuvi na ndewu, weyi na kuva kucha satu na ng'ondwa na malimbu na kuyiheha na mbwepu na chinyuku na ndilingu mwaveni kwa mwaveni.

²¹ Ngutila, pamongapa mwanja wingi panyisa kwa yumwi Chapanga wangu daagoli mbatu chindipa pawulongolu ya yumwi na nenga dada-davi kwanongwa ya vatangalili wa vala vagolili sambu lakini vapomela ha sambu shawu, hala

shawu sha wafu na uwoni wuvagolili.

13

Ngayikilu ya mwishu na jambu

¹ Awu ndi mwanja wangu wa tatu kwisa kwa yumwi, “kila nongwa lasima yihighiwi na utovileli wa vandu vavili awu vatatu,” ngimu wula Mayandiku Vang'alili wuvadeta.

² Ndavakayikili pandiveyi mumwanja wa pili na ponopa nguvakayika kandi pandiva kutali, vosi vagolili wafu ngajila kupomela na wuwowu vala vamonga, panyisa dandivi na lusungu ha.

³ Damufiwoni mwaveni kucha Kilistu ndi yadeta mugati ya nenga. Pavakimbanikila yumwi Kilistu msosuvafu ha, lakini liwovi lyaki likugola chichuku gati ya yumwi.

⁴ Hata kucha muusosuvafu avangiliwili mulupingika, lakini ponopa akwikala kwa liwovi lya Chapanga. Yufwi tuva vasosuvafu kwa kuyilumba na mweni yufwi wuwula tuva vasosuvafu lakini kwanongwa pamu na yumwi datuvi na ngalilu ya liwovi lya Chapanga.

⁵ Mwilembeshi mwaveni baha ili mumanyi kucha nakaka muva muujumilwa. Muyilembeshi mwaveni. Wuli, yumwi mumanya ng'odu kucha Yesu Kilistu kava mugati yenu? Leki ng'odu, topi yumwi mulemwa.

⁶ Lakini ngushuvilila kucha yumwi mumanya kucha yufwi tulemwa ha.

⁷ Tukumuluva Chapanga mukotoo kugola wafu wowonda, lakini tuyilata ha tuwoneki kucha

vandu vaweshili kala, ila mugoli fya nyanyi hata leki yufwi datuwoneki kucha tulemwa.

⁸ Nongwa tukuweshha ha kuulimba unakaka, uwesu tuveli nawu ndi kuugola unakaka uyendileli.

⁹ Tukusekilela patuveyi vasosuvafu, lakini yumwi munaliwovi, ponopa tukuluva muvi vandu va chiganu.

¹⁰ Topi nguyandika baluwa ayi kunu pandiva kutali, ili pafika kwa yumwi ngotoo kuva na maya kwa kuwugola wula uwesu wanyimbili Bambu. Nakaka uwesu wa kujenga wa kubowola ha.

¹¹ Kwa ponopa valongu, nguvayitawula! Muvi vagoleki kwa kila chindu, mukamuli findiva-wombilili, muvi na natilu yimu na mwikali kwa kusika. Mweni Chapanga wa ndamilu na kusika daghavi pamu na yumwi.

¹² Mwijambushi kwa utami wa Kilistu. Vandu vosi va Chapanga yivavelili kunu vakuvajambusha.

¹³ Usangi wa Bambu Yesu Kilistu na utami wa Chapanga na kwilumba pamu kwa Mfuki Mng'alili, kivi na yumwi mwavosi.

¹⁴ Nguvadadavila nemusi ya Bambu Yesu Kilistu na utami wa Chapanga na numbilu ya Mfuki Mng'alili, fivi na yumwi mwavosi.

Lilaghanu Iya Shonu
The New Testament in the Ndamba language of
Tanzania

copyright © 2014 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Ndamba

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Word For The World

Ndamba & The New Testament in Ndamba

This translation, published by The Word for the World Bible Translators and Pioneer Bible Translators, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact The Word for the World Bible Translators at www.twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-02-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 29 Jan 2022

305bc77f-198f-5a79-803d-345305ed81b7